Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 11 lutego 2015 r.*

Środowisko naturalne — Dyrektywa 85/337/EWG — Ocena skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne — Przedsięwzięcia podlegające lub niepodlegające obowiązkowi dokonania oceny — Odwierty rozpoznawcze — Punkt 14 załącznika I — Pojęcie „wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego do celów handlowych" — Obowiązek dokonania oceny przy wydobyciu określonej ilości gazu — Punkt 2 lit. d) załącznika II — Pojęcie „głębokich wierceń" — Punkt 1 załącznika III — Pojęcie „kumulacji z innymi przedsięwzięciami"

W sprawie C-531/13

mającej za przedmiot wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, na podstawie art. 267 TFUE, złożony przez Verwaltungsgerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 11 września 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 8 października 2013 r., w postępowaniu:

Marktgemeinde Straßwalchen i in.

przeciwko

Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend,

przy udziale:

Rohöl-Aufsuchungs AG,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta, prezes izby, K. Lenaerts, wiceprezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego drugiej izby, J.C. Bonichot (sprawozdawca), A. Arabadjiev i J.L. da Cruz Vilaça, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: I. Illéssy, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 września 2014 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Marktgemeinde Straßwalchen i in. przez G. Lebitscha, Rechtsanwalt,

— w imieniu la Rohöl-Aufsuchungs AG przez C. Onza, Rechtsanwalt, wspieranego przez H.J. Handlera,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu rządu austriackiego przez C. Pesendorfer oraz M. Lais, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego, A. Lippstreu oraz A. Wiedmann, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, D. Krawczyka oraz M. Rzotkiewicza, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez G. Wilmsa oraz C. Hermesa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 9 października 2014 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni pkt 14 załącznika I do dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz.U. L 175, s. 40), zmienionej dyrektywą 2009/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. (Dz.U. L 140, s. 114) (zwanej dalej „dyrektywą 85/337”).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu Marktgemeinde Straßwalchen (gminy Straßwalchen) i 59 innych skarżących w postępowaniu głównym z Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend (austriackiego federalnego ministra ds. gospodarki, rodziny i młodzieży) w przedmiocie decyzji zezwalającej spółce Rohöl-Aufsuchungs AG na wykonanie odwiertu rozpoznawczego na terytorium Marktgemeinde Straßwalchen.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Artykuł 4 ust. 1 i 2 dyrektywy 85/337 brzmi następująco:

„1. Z zastrzeżeniem art. 2 ust. 3 przedsięwzięcia wymienione w załączniku I podlegają ocenie zgodnie z art. 5–10.

2. Z zastrzeżeniem art. 2 ust. 3 przedsięwzięcia wymienione w załączniku II państwa członkowskie określają za pomocą:

a) badania indywidualnego,

lub

b) progów lub kryteriów ustalonych przez państwo członkowskie,

czy przedsięwzięcie podlega ocenie zgodnie z art. 5–10.

Państwa członkowskie mogą postanowić o stosowaniu obydwu procedur, o których mowa w lit. a) i b)”.

4 Załącznik Ido dyrektywy 85/337, zatytułowany „Przedsięwzięcia podlegające przepisom art. 4 ust. 1”, stanowi w pkt 14:

„Wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego do celów handlowych, w przypadku gdy ilości wydobyte przekraczają 500 ton dziennie dla ropy naftowej i 500 000 m^3 dziennie w przypadku gazu”.

5 Załącznik II do dyrektywy 85/337, zatytułowany „Przedsięwzięcia podlegające przepisom art. 4 ust. 2”, stanowi w pkt 2 lit. d):

„Przemysł wydobywczy […]

d) głębokie wiercenia, w szczególności:

— wiercenia geotermiczne,

— wiercenia w celu składowania odpadów jądrowych,

— wiercenia w celu zaopatrzenia w wodę,

z wyjątkiem wierceń w celu zbadania stabilności gruntu”.

6 Załącznik III do dyrektywy 85/337, zatytułowany „Kryteria selekcji określone w art. 4 ust. 3”, brzmi następująco:

„1. Cechy przedsięwzięć

Cechy przedsięwzięć muszą być rozpatrzone z uwzględnieniem w szczególności:

— rozmiaru przedsięwzięcia,

— kumulacji z innymi przedsięwzięciami,

— korzystania z zasobów naturalnych,

— produkcji odpadów,

— zanieczyszczeń i zagrożeń,

— ryzyka wypadku, w szczególności uwzględniając użyte substancje i technologie.

2. Lokalizacja przedsięwzięć

Środowiskowa wrażliwość obszarów geograficznych, które mogą być dotknięte skutkami spowodowanymi przez przedsięwzięcia, musi być rozpatrywana z uwzględnieniem w szczególności:

— dotychczasowego przeznaczenia gruntów,

— względnej obfitości, jakości i zdolności do odtwarzania zasobów naturalnych na danym obszarze,

— zdolności absorpcji środowiska naturalnego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na:

a) tereny podmokłe;

b) strefy nabrzeżne;

c) góry i obszary leśne;

d) rezerwaty naturalne i parki;

e) obszary sklasyfikowane lub chronione przez ustawodawstwo państw członkowskich; specjalne strefy chronione wyznaczone przez państwa członkowskie zgodnie z dyrektywą 79/409/EWG i 92/43/EWG;

f) obszary, na których zostały już przekroczone normy jakościowe w odniesieniu do ochrony środowiska określone w ustawodawstwie wspólnotowym;

g) obszary gęsto zaludnione;

h) krajobrazy o znaczeniu historycznym, kulturalnym lub archeologicznym.

3. Cechy potencjalnego oddziaływania

Potencjalne znaczące skutki przedsięwzięć muszą być rozpatrywane w stosunku do kryteriów określonych w pkt 1 i 2 oraz z uwzględnieniem w szczególności:

— zakresu oddziaływania (obszar geograficzny i liczba mieszkańców, którzy znajdą się w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia),

— transgranicznego charakteru oddziaływania,

— ciężaru i kompleksowości oddziaływania,

— prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływania,

— czasu trwania, częstotliwości i odwracalności oddziaływania".

Prawo austriackie

7 Załącznik 1 do Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetzes 2000 (ustawy z 2000 r. o ocenie oddziaływania na środowisko, BGBl. 697/1993), w brzmieniu mającym zastosowanie do badanych w postępowaniu głównym okoliczności faktycznych (BGBl. I, 87/2009, zwanej dalej „UVPG"), brzmi następująco:

„W załączniku wymienione są przedsięwzięcia podlegające zgodnie z § 3 obowiązkowi dokonania oceny oddziaływania na środowisko.

W kolumnie 1 i 2 znajdują się przedsięwzięcia, które podlegają ocenie skutków wywieranych na środowisko naturalne, dla których należy przeprowadzić albo procedurę oceny oddziaływania na środowisko (kolumna 1) albo procedurę uproszczoną (kolumna 2). W przypadku modyfikacji przedsięwzięć wymienionych w załączniku 1 należy przeprowadzić począwszy od wskazanego progu indywidualną analizę; w pozostałych przypadkach obowiązuje § 3a ust. 2 i 3, chyba że jednoznacznie mowa jest tylko o »wzniesieniu od nowa«, »nowej budowli« lub »pierwszym uruchomieniu«.

W kolumnie 3 wymienione są przedsięwzięcia, które podlegają obowiązkowi oceny skutków wywieranych na środowisko naturalne tylko przy zaistnieniu szczególnych warunków. W przypadku tych przedsięwzięć badanie indywidualne powinno zostać przeprowadzone dopiero po osiągnieciu

wskazanych progów minimalnych. Jeśli przeprowadzone badanie indywidualne wykaże obowiązek dokonania oceny skutków wywieranych na środowisko naturalne, należy zastosować procedurę uproszczoną.

Wymienione w kolumnie 3 kategorie obszarów podlegających ochronie są zdefiniowane w załączniku 2. Obszary kategorii A, C, D i E podlegają uwzględnieniu w ramach obowiązku dokonania oceny skutków wywieranych na środowisko naturalne jedynie wtedy, gdy w dniu złożenia wniosku były jako takie wykazane.

[…]

Ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ)		OOŚ w procedurze uproszczonej	
Kolumna 1		Kolumna 2	Kolumna 3
29	a) Eksploatacja ropy naftowej lub gazu ziemnego w ilości co najmniej 500 t dziennie na odwiert w przypadku ropy naftowej i co najmniej 500 000 m^3 dziennie na odwiert w przypadku gazu ziemnego b) […]		c) eksploatacja ropy naftowej lub gazu ziemnego na podlegających ochronie terenach kategorii A w ilości co najmniej 250 t dziennie na odwiert w przypadku ropy naftowej i co najmniej 250 000 m^3 dziennie na odwiert w przypadku gazu ziemnego; d) […] (ilości oraz dane dotyczące objętości w warunkach ciśnienia atmosferycznego)”

8 Paragraf 1 Mineralrohstoffgesetz 1999 (ustawy o surowcach mineralnych z 1999 r., BGBl. I, 38/1999), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych badanych w postępowaniu głównym (BGBl. I, 111/2010, zwanej dalej „MinroG”), stanowi:

„W rozumieniu niniejszej ustawy federalnej:

1. »Poszukiwanie« oznacza każde pośrednie i bezpośrednie szukanie surowców mineralnych, łącznie z powiązanymi z tym czynnościami przygotowawczymi, jak również pozyskiwanie i badanie naturalnych złóż surowców mineralnych oraz opuszczonych hałd zawierających takie surowce w celu ustalenia opłacalności wydobycia;

2. »Wydobycie« oznacza oddzielenie lub uwolnienie (eksploatację) mineralnych surowców naturalnych oraz powiązane z tym czynności przygotowawcze, towarzyszące oraz następcze;

[…]”.

9 Paragraf 119 MinroG, zatytułowany „Zezwolenie na instalacje górnicze”, stanowi w ust. 1:

„Wykonanie (wznoszenie) naziemnych instalacji górniczych, jak również służących celom górniczym sztolni mających połączenie z powierzchnią, szybów, i odwiertów – gdy chodzi o otwory wiertnicze lub szyby o głębokości co najmniej 300 m – wymaga uzyskania zezwolenia właściwego organu […]”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

10 Decyzją Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend z dnia 29 sierpnia 2011 r. spółka Rohöl-Aufsuchungs AG uzyskała, na mocy § 119 MonroG, zezwolenie na wykonanie na terytorium Marktgemeinde (gminy targowej) Straßwalchen odwiertu rozpoznawczego o głębokości do 4150 m., bez przeprowadzania oceny skutków wywieranych przez to przedsięwzięcie na środowisko naturalne. Marktgemeinde Straßwalchen wraz z 59 innymi osobami wniosła skargę na tę decyzję do Verwaltungsgerichtshof.

11 Z postanowienia odsyłającego wynika, że sporne zezwolenie obejmuje wiele robót i działań, a w szczególności przeprowadzenie prac niezbędnych do wykonania odwiertu, a w przypadku niepowodzenia przedsięwzięcia – przywrócenie terenu do stanu poprzedniego.

12 Na wypadek odkrycia złóż węglowodorów spółka Rohöl-Aufsuchungs AG otrzymała pozwolenie na próbne wydobycie gazu ziemnego do 1 000 000 m^3 całkowitej ilości wydobycia w celu udokumentowania rentowności odwiertu. Według sądu odsyłającego dzienne wydobycie powinno kształtować się na poziomie 150 000–250 000 m^3 gazu, a także maksymalnie 150 m^3 ropy naftowej i 18 900 m^3 gazu ziemnego z towarzyszących jej złóż. Wydobyte w ten sposób węglowodory mają podlegać następnie spaleniu na obrzeżach placu wiertniczego. Nie przewidziano podłączenia do wysokociśnieniowej sieci gazociągowej.

13 Skarżący w postępowaniu głównym kwestionują ważność spornego zezwolenia, w szczególności na tej podstawie, że odwiert rozpoznawczy należało poddać ocenie oddziaływania na środowisko, zgodnie z pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337, który przewiduje, że wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego powinno zostać poddane ocenie wywierania skutków na środowisko naturalne, w sytuacji gdy, po pierwsze, służy „do celów handlowych", a po drugie, wydobyte ilości przekraczają wskazane tam progi.

14 Sąd odsyłający w pierwszej kolejności zmierza do wyjaśnienia kwestii, czy odwiert rozpoznawczy służy „do celów handlowych", w sytuacji gdy dokonuje się go wyłącznie w celu zbadania rentowności złoża. Ponadto sąd ten jest zdania, że łączna ilość węglowodorów, jaka może zostać wydobyta w ramach odwiertu, jest względnie mała, skoro przewidziany w wydanym zezwoleniu poziom wydobycia gazu ziemnego jest ograniczony do ilości odpowiadającej jedynie dwukrotności dziennego progu określonego w pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337.

15 W drugiej kolejności Verwaltungsgerichtshof zwraca uwagę, że jeśli przyjąć, iż odwierty rozpoznawcze służą do celów handlowych w rozumieniu pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337, to przewidywane ilości dziennego wydobycia węglowodorów pozostają poniżej progów ustalonych w UVPG, po przekroczeniu których przedsięwzięcie wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko naturalne. W spornym zezwoleniu nie uwzględniono bowiem węglowodorów wydobywanych z innych odwiertów w regionie, ale jedynie węglowodory wydobywane z odwiertu rozpoznawczego, którego dotyczy wniosek spółki Rohöl-Aufsuchungs AG.

16 Verwaltungsgerichtshof wskazuje, że podejście to jest zgodne z prawem austriackim, gdyż w pkt 29 lit. a) załącznika I do UVPG uściślono, że w celu ustalenia, czy należy przeprowadzić ocenę skutków wywieranych na środowisko naturalne, należy wziąć pod uwagę ilości ropy naftowej i gazu ziemnego „na odwiert". Ponieważ jednak pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337 nie zawiera takiego zapisu, należy postawić pytanie, czy przepis ten został prawidłowo przetransponowany przez austriackiego ustawodawcę.

17 W trzeciej kolejności sąd odsyłający zmierza do wyjaśnienia kwestii, czy na władzach austriackich ciążył obowiązek uwzględnienia, przy wydawaniu zezwolenia dotyczącego spornego odwiertu rozpoznawczego, kumulatywnego oddziaływania wszystkich przedsięwzięć „takiego samego typu". Sąd ten zwraca w tym względzie uwagę, że na terytorium Marktgemeinde Straßwalchen znajduje się około

30 odwiertów przeznaczonych do eksploatacji gazu ziemnego, które nie zostały wzięte pod uwagę przez Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend w spornej decyzji, podczas gdy z wyroków Umweltanwalt von Kärnten (C-205/08, EU:C:2009:767, pkt 53) oraz Brussels Hoofdstedelijk Gewest i in. (C-275/09, EU:C:2011:154, pkt 36) wynika, że celu dyrektywy 85/337 nie wolno omijać poprzez dzielenie przedsięwzięć.

18 W powyższych okolicznościach Verwaltungsgerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i przedłożyć Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy ograniczone zarówno pod względem czasowym, jak i ilościowym próbne wydobycie gazu ziemnego z odwiertu wykonanego w celu zbadania opłacalności stałego wydobycia gazu ziemnego na skalę przemysłową stanowi »wydobycie […] gazu ziemnego do celów handlowych« w rozumieniu pkt 14 załącznika I do dyrektywy Rady 85/377?

W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pierwsze pytanie:

2) Czy pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337 stoi na przeszkodzie regulacji prawa krajowego, która w przypadku wydobycia gazu ziemnego łączy przewidziane w tym załączniku progi wydobycia gazu ziemnego nie z wydobyciem jako takim, lecz z »wydobyciem na odwiert«?

3) Czy dyrektywę 85/337 należy interpretować w taki sposób, że właściwy organ, w okolicznościach takich jak te zaistniałe w postępowaniu głównym, w którym złożono wniosek o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie próbnego wydobycia gazu ziemnego w ramach odwiertu rozpoznawczego, zobligowany jest przy ustalaniu istnienia obowiązku dokonania oceny skutków wywieranych na środowisko do zbadania kumulatywnego oddziaływania wszystkich przedsięwzięć takiego samego typu, a konkretnie wszystkich odwiertów rozpoznawczych na terenie danej gminy?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

19 W ramach pytania pierwszego sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337 należy interpretować w ten sposób, że odwiert rozpoznawczy, taki jak ten, o którym mowa w postępowaniu głównym, mający służyć przeprowadzeniu próby wydobycia gazu ziemnego i ropy naftowej w celu zbadania rentowności handlowej złoża, jest objęty zakresem zastosowania tego przepisu.

20 Na wstępie należy przypomnieć, że w myśl art. 4 ust. 1 dyrektywy 85/337 i z zastrzeżeniem art. 2 ust. 3 tego aktu przedsięwzięcia wymienione w załączniku I do rzeczonej dyrektywy podlegają ocenie skutków wywieranych na środowisko naturalne. Tak więc zgodnie z pkt 14 załącznika I do owej dyrektywy wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego do celów handlowych powinno zostać poddane takiej ocenie, w przypadku gdy ilości wydobyte przekraczają 500 t dziennie dla ropy naftowej i 500 000 m^3 dziennie w przypadku gazu.

21 Należy także przypomnieć, że zarówno względy jednolitego stosowania prawa Unii, jak i zasady równości wskazują na to, że treści przepisu, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Unii Europejskiej autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić, uwzględniając kontekst przepisu i cel danego uregulowania (zob. wyrok Edwards i Pallikaropoulos, C-260/11, EU:C:2013:221, pkt 29).

22 Prawdą jest, że odwiert rozpoznawczy wykonany w celu zbadania możliwości wydobycia, a więc rentowności złoża, jest z definicji działaniem przeprowadzanym w celach komercyjnych. Inaczej byłoby w przypadku – jak stwierdziła rzecznik generalna w pkt 26 swej opinii – wydobycia próbnego, które służyłoby tylko celom badawczym, a nie przygotowaniu działalności gospodarczej.

23 Z kontekstu i celu pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337 wynika jednak, że zakres zastosowania tego przepisu nie obejmuje odwiertów rozpoznawczych. Przepis ten wprowadza bowiem powiązanie między obowiązkiem przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko a przewidywanymi ilościami wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego. W tym celu omawiany przepis określa dzienne progi, które mają być przekraczane, co świadczy o tym, że dotyczy on przedsięwzięć o określonym czasie trwania, pozwalających na ciągłe wydobycie względnie dużych ilości węglowodorów.

24 W tym względzie należy zaznaczyć, że samo zastosowanie do odwiertów rozpoznawczych kryteriów przewidzianych w pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337 ma niewielki sens, gdyż przewidziany w tym przepisie próg wynosi w odniesieniu do wydobycia ropy naftowej 500 t dziennie, a w odniesieniu do wydobycia gazu ziemnego – 500 000 m^3 dziennie, podczas gdy – jak wynika z decyzji zaskarżonej w postępowaniu głównym, która zezwala na wydobycie łącznej ilości tylko 1 mln m^3 gazu ziemnego – limit przypisany odwiertowi rozpoznawczemu nie ma związku z takim progiem.

25 Ponadto, jak wynika z wyjaśnień przedstawionych zarówno w postanowieniu odsyłającym, jak i na rozprawie, bez wykonania odwiertu rozpoznawczego nie można z całą pewnością stwierdzić, czy węglowodory w ogóle występują. Odwiert taki wykonuje się, aby dowieść istnienia węglowodorów, w stosownym wypadku określić ich ilość i zbadać, za pomocą próbnego wydobycia, czy możliwe jest rozpoczęcie ich komercyjnej eksploatacji. Tak więc ilość węglowodorów, jaka może być wydobywana dziennie, może zostać określona wyłącznie na podstawie odwiertu rozpoznawczego. Poza tym ilość węglowodorów, której wydobycie jest przewidywane w ramach takiego próbnego odwiertu, a także czas trwania próby, są ograniczone potrzebami technicznymi podyktowanymi realizacją celu, jakim jest wykazanie rentowności danego złoża.

26 Za przyjęciem takiej wykładni przemawia także systematyka dyrektywy 85/337. Zastosowanie do odwiertów rozpoznawczych może bowiem mieć pkt 2 lit. d) załącznika II do owej dyrektywy, wobec czego kategoria odwiertów rozpoznawczych nie jest z miejsca wyłączona z zakresu zastosowania tego aktu prawnego.

27 W tym względzie należy przypomnieć, że w myśl art. 4 ust. 2 akapit pierwszy dyrektywy 85/337 państwa członkowskie określają za pomocą badania indywidualnego bądź ustalonych przez siebie progów lub kryteriów, czy przedsięwzięcia objęte załącznikiem II do dyrektywy powinny zostać poddane ocenie skutków, jakie wywierają one na środowisko naturalne.

28 Wśród tych przedsięwzięć w pkt 2 lit. d) omawianego załącznika wymieniono głębokie wiercenia, do których należą w szczególności wiercenia geotermiczne, wiercenia w celu składowania odpadów jądrowych, wiercenia w celu zaopatrzenia w wodę, z wyjątkiem wierceń w celu zbadania stabilności gruntu.

29 Z brzmienia tego przepisu wynika, że nie zawiera on wyczerpującego wykazu poszczególnych typów odwiertów, do których się odnosi, ale że jego zakresem zastosowania objęte są wszystkie głębokie wiercenia, z wyjątkiem tych, które dokonywane są w celu zbadania stabilności gruntu.

30 Należy zatem stwierdzić, że w zakresie, w jakim odwierty rozpoznawcze są odwiertami głębokimi, podlegają one zakresowi regulacji pkt 2 lit. d) załącznika II do dyrektywy 85/337.

31 W niniejszej sprawie należy zaznaczyć, że odwiert rozpoznawczy, taki jak ten, o którym mowa w postępowaniu głównym, wykonywany w celu określenia rentowności handlowej złoża i mogący mieć głębokość do 4150 m, jest odwiertem głębokim w rozumieniu pkt 2 lit. d) załącznika II do rzeczonej dyrektywy.

32 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy udzielić odpowiedzi, że pkt 14 załącznika I do dyrektywy 85/337 należy interpretować w ten sposób, że odwiert rozpoznawczy, taki jak ten, o którym mowa w postępowaniu głównym, mający służyć przeprowadzeniu próby wydobycia gazu ziemnego i ropy naftowej w celu zbadania rentowności handlowej złoża, nie jest objęty zakresem zastosowania tego przepisu.

W przedmiocie pytania drugiego

33 Ze względu na treść odpowiedzi na pytanie pierwsze udzielanie odpowiedzi na pytanie drugie jest bezprzedmiotowe.

W przedmiocie pytania trzeciego

34 W ramach pytania trzeciego sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy dyrektywę 85/337 należy interpretować w ten sposób, że w celu ustalenia, czy odwiert rozpoznawczy, taki jak ten, o którym mowa w postępowaniu głównym, podlega obowiązkowi przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, właściwy organ jest zobowiązany do uwzględnienia kumulatywnego oddziaływania przedsięwzięć takiego samego typu, a w tym wypadku – według sądu odsyłającego – wszystkich odwiertów eksploatowanych na terenie danej gminy.

35 Ponieważ, jak wskazała rzecznik generalna w pkt 47 opinii, pytanie zostało zadane tylko na wypadek, gdyby na pytanie pierwsze została udzielona odpowiedź twierdząca, sąd odsyłający zakłada najwyraźniej, że w zawisłym przed nim sporze obowiązek dokonania oceny oddziaływania na środowisko może wynikać tylko z przepisu art. 4 ust. 1 dyrektywy 85/337 w związku z pkt 14 załącznika I do niej.

36 Założenie to jest jednak błędne, gdyż – jak wynika z pkt 27 i 30 niniejszego wyroku – obowiązek taki może wynikać z art. 4 ust. 2 dyrektywy 85/337 w związku z pkt 2 lit. d) załącznika II do tej dyrektywy.

37 Mimo to należy zauważyć, że w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, Trybunał musi w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytania. Ponadto Trybunał może wziąć pod rozwagę normy prawa Unii, na które sąd krajowy nie powołał się w swoich pytaniach prejudycjalnych.

38 Dlatego na pytanie trzecie należy udzielić odpowiedzi, mając na względzie obowiązki mogące wynikać z art. 4 ust. 2 dyrektywy 85/337 w związku z pkt 2 lit. d) załącznika II do tej dyrektywy.

39 W pkt 27 niniejszego wyroku zostało przypomniane, że w myśl art. 4 ust. 2 dyrektywy 85/337 państwa członkowskie powinny określić za pomocą badania indywidualnego bądź ustalonych przez siebie progów lub kryteriów, czy przedsięwzięcia objęte załącznikiem II do dyrektywy powinny zostać poddane ocenie skutków, jakie wywierają one na środowisko naturalne.

40 Co się tyczy ustanowienia takich progów lub kryteriów, należy przypomnieć, że art. 4 ust. 2 lit. b) dyrektywy 85/337 przyznaje państwom członkowskim swobodę uznania w tym względzie. Jednakże granice owej swobody wyznacza przewidziany w art. 2 ust. 1 tej dyrektywy obowiązek poddania ocenie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko naturalne między innymi z powodu ich charakteru, rozmiarów lub lokalizacji (wyrok Salzburger Flughafen, C-244/12, EU:C:2013:203, pkt 29).

41 Tak więc kryteria lub progi wspomniane w art. 4 ust. 2 lit. b) dyrektywy 85/337 mają na celu ułatwienie oceny konkretnych cech danego przedsięwzięcia, po to by móc ustalić, czy podlega ono obowiązkowi przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (wyrok Salzburger Flughafen, EU:C:2013:203, pkt 30).

42 Wynika stąd, że właściwe władze krajowe, do których zwrócono się z wnioskiem o wydanie zezwolenia na przedsięwzięcie wchodzące w zakres załącznika II do tej dyrektywy, powinny szczegółowo zbadać, z uwzględnieniem kryteriów zawartych w załączniku III do tej dyrektywy, czy należy sporządzić ocenę oddziaływania na środowisko (zob. podobnie wyrok Mellor, C-75/08, EU:C:2009:279, pkt 51).

43 Z pkt 1 załącznika III wynika w tym względzie, że cechy przedsięwzięcia należy ocenić w szczególności w kontekście skumulowanych skutków wywieranych łącznie z innymi przedsięwzięciami. Brak uwzględnienia skumulowanych skutków, jakie dane przedsięwzięcie wywiera w połączeniu z innymi przedsięwzięciami, nie może w praktyce prowadzić do ominięcia obowiązku przeprowadzenia oceny, gdyż dane przedsięwzięcie, w połączeniu z innymi przedsięwzięciami, może wywierać znaczące skutki na środowisko (zob. podobnie wyrok Brussels Hoofdstedelijk Gewest i in., C-275/09, EU:C:2011:154, pkt 36).

44 Wymóg ten należy interpretować w kontekście pkt 3 załącznika III do dyrektywy 85/337, w myśl którego potencjalne znaczące skutki przedsięwzięć muszą być rozpatrywane z zastosowaniem kryteriów określonych w pkt 1 i 2 tego załącznika, a w szczególności z uwzględnieniem prawdopodobieństwa, zakresu, ciężaru, czasu trwania i odwracalności oddziaływania tego przedsięwzięcia na środowisko.

45 Oznacza to, że w ramach badania, czy dane przedsięwzięcie powinno zostać poddane ocenie oddziaływania na środowisko naturalne, zadaniem władz krajowych jest przeanalizowanie skutków, jakie przedsięwzięcie to może nieść ze sobą w połączeniu z innymi przedsięwzięciami. Wobec braku szczegółowych wskazówek obowiązek ten nie ogranicza się zresztą wyłącznie do zbadania przedsięwzięć tego samego typu. Jak wskazała rzecznik generalna w pkt 71 opinii, w ramach badania wstępnego należy rozstrzygnąć kwestię, czy oddziaływanie na środowisko naturalne odwiertów rozpoznawczych w związku z oddziaływaniem innych przedsięwzięć może mieć większą wagę niż przy ich braku.

46 Ponadto należy przypomnieć, że skuteczność dyrektywy 85/337 byłaby w istocie poważnie zagrożona, gdyby właściwe organy krajowe, orzekając, czy dane przedsięwzięcie podlega obowiązkowi oceny oddziaływania na środowisko, mogły pominąć część przedsięwzięcia, która ma być wykonana w innym państwie członkowskim (wyrok Umweltanwalt von Kärnten, EU:C:2009:767, pkt 55). Z tych samych powodów ocena, jakiej należy dokonać w odniesieniu do skutków wywieranych na środowisko przez inne przedsięwzięcia, nie może zawężać się do granic gminy.

47 W świetle wszystkich powyższych rozważań na pytanie trzecie należy udzielić odpowiedzi, że art. 4 ust. 2 dyrektywy 85/337 w związku z pkt 2 lit. d) załącznika II do tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że obowiązek przeprowadzenia oceny skutków wywieranych na środowisko naturalne przez odwiert głęboki, taki jak odwiert rozpoznawczy, o którym mowa w postępowaniu głównym, może wynikać z tego przepisu. Właściwe władze krajowe powinny zatem szczegółowo zbadać, z uwzględnieniem kryteriów zawartych w załączniku III do tej dyrektywy, czy należy sporządzić ocenę

oddziaływania na środowisko. W tym kontekście należy w szczególności zbadać, czy oddziaływanie odwiertów rozpoznawczych w związku z oddziaływaniem innych przedsięwzięć może mieć większą wagę niż przy ich braku. Ocena ta nie może zawężać się do granic gminy.

W przedmiocie kosztów

48 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Punkt 14 załącznika I do dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, zmienionej dyrektywą 2009/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że odwiert rozpoznawczy, taki jak ten, o którym mowa w postępowaniu głównym, mający służyć przeprowadzeniu próby wydobycia gazu ziemnego i ropy naftowej w celu zbadania rentowności handlowej złoża, nie jest objęty zakresem zastosowania tego przepisu.**

2) **Artykuł 4 ust. 2 dyrektywy 85/337, zmienionej dyrektywą 2009/31, w związku z pkt 2 lit. d) załącznika II do rzeczonej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że obowiązek przeprowadzenia oceny skutków wywieranych na środowisko naturalne przez odwiert głęboki, taki jak odwiert rozpoznawczy, o którym mowa w postępowaniu głównym, może wynikać z tego przepisu. Właściwe władze krajowe powinny zatem szczegółowo zbadać, z uwzględnieniem kryteriów zawartych w załączniku III do dyrektywy 85/337, zmienionej dyrektywą 2009/31, czy należy sporządzić ocenę oddziaływania na środowisko. W tym kontekście należy w szczególności zbadać, czy oddziaływanie odwiertów rozpoznawczych w związku z oddziaływaniem innych przedsięwzięć może mieć większą wagę niż przy ich braku. Ocena ta nie może zawężać się do granic gminy.**

Podpisy